

Cerkvene zadeve.

Moč rožnega venca.

Naj mi bo dovoljeno, preč. g. urednik, v Vašem velečenjem listu nekoliko poročati o čudoviti moči rožnega venca, o tej lepi in krasni molitvi sv. kat. cerkve, ki je današnjim zlobnim časom, ko verska zavest čedalje bolj gineva, čednost se spodkopava, hudobija pa proslavlja, silno potrebna. In ravno to daja tudi povod sivolasemu starčku v Rimu, Leonu XIII., da ves čas svojega slavnega vladanja krepko povzdiguje svoj višjepastirski glas, ter z apostolsko navdušenostjo v nemajo ves katoliški svet za pobožno gojitev rožnega venca preblazene D. Marije, da bi se po njeni priprošnji med kristijani pravo krščansko mišljenje in življenje zopet vzbudilo, sv. cerkvi pa zadobila mir in zmaga nad ljutimi sovražniki. In je mar ta višjepastirski glas, le glas vpijočega v puščavi? Nikakor ne, dragi bralec! Ljudstvo, ki še ima količkaj verskega čuta, zvesto spolnjuje ta ljubeznjivi očetovski opominj, da čedalje z večjo gorečnostjo opravlja to lepo Marijino molitev, z radostjo zabeležuje svoja imena v bratovsko knjigo sv. rožnega venca, se z veseljem udeležuje raznih rožnivenških pobožnostij ter vzlasti praznik rožnega venca, dan 2. oktobra prav svečano obhaja. Tudi mi smo letos, pri Sv. Benediktu v slov. goricah, ta praznik s toliko slovesnostjo in s tolikim veseljem praznovali, kakor še ga menda do zdaj Benediška fara ni obhajala. Že predvečer tega praznika, takoj popoldne vrela je ljudstvo od vseh strani skupaj in proti 5. uri videl si dolgo vrsto pobožnih vernih s prav lepo podobo Matere božje v svoji sredini, med slovesnim zvonjenjem in pokanjem možnarjev ter mičnim prepevanjem njeznih Marijinih pesmij polagoma pomikati se proti farni cerkvi, ki je bila od zunaj z mlaji in venci prav lepo okrašena, pa tudi od znotraj ni manjkalo primernega kinča, katerega so priredili vrli mladeniči in pobožna dekleta omenjene fare. Že ta večer, posebno pa drugi dan, bila je cerkev skoraj neprenehoma nalačena, ogromno število pobožnih pristopilo je k mizi Gospodovi, k čemur so pripomogli v svoji znani pastirski gorečnosti vedno nam dragi in ljubi duhovni bratje iz sosednjih župnij, mogočno se je po cerkvi razlegalo lepo vbrano petje pobožnih pevcev, na slehernem obrazu bralo se je veliko veselje in nepopisljiva radost. Kaj pa se je godilo? Komu je veljala ta slovesnost? Materi božji, kraljici sv. rožnega venca, kar ti je že napis pred velikimi vrati naznanjal: Kraljica sv. rožnega venca, prosi za nas! Ta dan se je namreč v naši farni cerkvi pri novem Marijinem oltarju, katerega je priskrbel obče znani podobar slov. goric L. Perko, uvedla glavna bratovščina sv. rožnega venca blažene D. Marije, ki ima sledeče tri imenitne namene: 1. Da kraljico sv. rožnega venca prav pobožno častimo; saj se ima vsakdo izmed nas tej ljubi Materi zahvaljevati za mnoge dobrote in milosti, katere je po njeni priprošnji že prijel, ali prositi za nove, ki še mu bodo v prihodnje potrebne. 2. Drugi namen je, da z lepim kršč. življenjem eden drugega unemamo za pravo pobožnost in svetost, ter se v čednosti čedalje bolj utrdimo. 3. Tretji namen pa, da gojimo pravo bratovsko ljubezen med seboj, ker se vsi udje smatrajo kot posebne otroke Marijine in brate v Kristusu, ki se nad vse trudijo po marljivem doprinašanju duhovnih in telesnih del usmiljenja, eden drugemu v nebesa pomagati. Sleherni ud te bratovščine moli vsaki teden za-se celi rožni venec, in vsi udje so, kakor jedna velika duhovna roža, katere prijeten duh se vzdiga tje pred tron Marijin, ter to dobro mater tako rekoč sili svojim otročičem v vsakdanjih duševnih in telesnih potrebah pomagati.

Gospodarske stvari.

Nekaj o pogozdovanji hoste.

Gozd, imeniten za vsak kraj iz zdravilnih razlogov, važen zanj kot vpliven faktor v lepoti in krasoti njegove narave, ima za našega kmeta posebno važnost v materijelnem oziru. A če hočeš gozd si izkoristiti, moraš ga tudi primerno gojiti in trebiti. Vendar nahajamo v naših gozdih prav pogostoma žalostno prikazen, da je cela odgoja dreves pomanjkljiva, da na jednom hektaru (1 hektar ima 10.000 m²) životari po več tisoč rastlin in dreves, veliko se ve, da suhih in polomljenih, veliko tudi takih, ki so ravno na tem, da se posušijo. Umevno je, da tako zanemarjen gozd ne bode posestniku v toliko korist, kakor gozd pravilno gojen — dobra odgoja je tukaj pogoj, brez katerega ni upanja na znaten dobiček.

Motrimo gozd, ki se je sam zasadil brez urejevalne in zanj toliko, potrebne človeške roke! V njegovi mladosti zapazimo, da se drevesca kar jedno drugega tiščijo in jih je včasih po stotisoč na jednom hektaru vzrastlo; in čim starejša in obširnejša postajajo, tem večja je tudi gnječa. Kaj pa je posledica tega? Nejednako razvijanje raznih dreves: Nekatera vzrastejo visoko ter hrepenijo navzgor, kjer imajo potrebnega zraka in luči dovolj, druga pa, koja nimajo neobhodnih pogojev svoje eksistence, zaostanejo za njimi vedno majhna. Taka nezdrava drevesca, katerim slednjič celo prostora in zraka ne dostaje, razvijajo se nepravilno, ubožno in so, ker vendar le dolgo životarijo in tudi na razvijanje svojih sosedov slabo vplivajo, gozdu na kvar. Nasvetovati je tedaj, taka drevesca, katera je narava sama obsodila na počasno smrt in niso za nas posebne porabnosti, pravočasno iztrebiti ter tako naravo in njen smoter podpirati. Poseben čas zaznamovati, kateri je najbolj prikladen takemu trebljenju in čiščenju, je težko, ker je odvisen od lesa samega in njegovih posebnosti, od zemlje, na kateri drevesa rastejo, od ozračja, ako je vlažno ali ne, od klimatičnih in temperaturnih odnošajev. V obče si zapomnimo: s trebljenjem začnemo tedaj, ko imajo debla, potrebljena in prereditna, moči dovolj, ubraniti se atmosferskim vplivom — tedaj v času, ko že začnejo spodnje svoje vejice izgubljati in ter sama se čistiti. To delo naj se potem ponavlja, kolikorkrat je mogoče — tolikokrat vsaj, da se vsaka neredna rast in vsako nepravilno razvijanje zatre. Vendar nočemo nikakor s tem trditi, da se na popolnoma mladih drevescih tako čiščenje sme vršiti, ne, priporočati je celo, posebno ako se zajedavke zelo razraščajo in se je bati, da mlada, nežna drevesca zadušijo; v tem slučaju se morajo take škodljive rastline naenkrat in brez usmiljenja izsekati. Tak izsek naj se čez leta ponovi, in sicer vsakokrat, kadar se zajedavke zopet prikažejo: čeravno nam je to hipno na kvar in se momentani dobiček zatre, je vendar škoda, ki se je z njim zabranila, veliko večja. Tudi pravi čas ponovljenja trebitve je težko nasvetovati, ker je potreba zopetnega čiščenja odvisna od učinkov prvega. V obče naj se trebljenje ponovi, ako se je znatno število nezdravih in hirajočih dreves zopet pojavilo. In da še dam kak praktičen navod, uči nas skušnja, da se trebljenje, ponovljeno čez 15 ali 20 let, najbolje obnese.

Kar se načina in intenzivnosti trebljenja dostaje, ne moremo nič tehtnega, v obče veljavnega navesti, kar bi naj bilo v obče naše vodilo. Trebimo lahko globoko in obsežno, z drevesci, ki so popolnoma zatrti ali nernaravno hirajoča, potrebimo lahko tudi taka, koja nosijo zvanjanji znak še le početega notranjega hiranja ali pa so tako velika vzrasla, da so svojim manjšim sosedom na kvar, ali mi trebimo, skrbno in varčno, le tista dre-

vesa, katera so že popolnoma izmrla, ali koja bude ta neprijetna usoda kmalu zadela. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 5. novembra na Ponikvi. Dne 7. novembra pri Sv. Vidu nižje Ptuja, v Št. Janži pri Arveži, v Lembergu, pri Sv. Lenartu v slov. gor., v Mariboru, v Brežicah, pri Novi cerkvi, na Rečici in v Selnici ob Dravi. Dne 8. novembra pri Sv. Petru v Radgoni. Dne 10. novembra v Šmartinu pod Vurberkom. Dne 11. novembra v Ormoži, v Lipnici, na Malih Rodnah pri Sv. Križi, v Marenbergu, na Paki, v Šmartinu pri Slov. Gradci, v Oplotnici, v Sromljah in v Laškem trgu.

Dopisi.

Iz Vitanja. (Zborovanje cerkvene družbe in bralnega društva.) [Konec.] G. župnik je na to možem razlagal, kako je napravil pretečeno leto iz vinskih tropin prav dobro in zdravo pijačo; vsak vinogradnik si lahko sam tudi z majhnimi stroški napravi tega, »petijotizovanega« vina. Lani so mnogoteri mislili, ko so to vino poskušali, da ne bo prestalo poletne vročine. Pa zgodilo se je ravno nasprotno: med tem, ko je mnogim vinorejcem kislec zavrel, je ostalo to iz tropin napravljeno vino čvrsto in okusno, česar so se zborovalci sami prepričali, ko njim govornik poda v pokušnjo liter tega lanskega vina. Tudi letos hoče narediti govornik vsaj kakšne štiri polovnjake tega izvrstnega vina, kar bo toliko ceneje, ker zaradi velike grozdne sladkobe ne bo treba toliko sladkorja pridjati, kakor pretečeno leto. — Predsednik še omenja potem, da ga je vsako leto srce bolelo, ko je videl v pozni jeseni, koliko borovnic (ali črnice) po naših gozdih konec vzame. Bog nam jih ponuja v porabo, mi jih pa puščamo v nemar. Po drugih deželah že dolgo, dolgo časa iz teh jagod pridelujejo kaj okusno in zdravilno pijačo. Tudi tega »borovničarja« jim da govornik en liter pokusiti ter jim razloži, kako si ga morejo sami pripraviti. Letos je to že prepozno, toda petijotizovano vino iz tropin so sklenili mnogoteri napraviti. Nato se poda vsa družba v župnijsko dvorišče, kamor se je pripeljala domača krava. G. Jelovšek je navzočim praktično pokazal, kako naj ravnajo z živino, kedar se detelje preobje ter jo napihuje. Ni treba zabosti živinčeta v trebuh, ne vlivati mu kakšnega olja ali kaj enacega; ne potrebuje se nikakšna cev; prav priprosto ravnanje reši živinče smrtne nevarnosti. Navzoči so obžalovali, da niso že poprej znali za ta lahek pripomoček proti napihovanju; mnogotero škodo pri živini bi bili zabranili. — Vsi navzoči so bili hvaležni za podane podučne govore pa tudi bralnemu društvu, ki je oskrbelo to podučno zborovanje. —č—

Iz Vojnika. (Zborovanje.) Katoliško slovensko politično društvo »Edinost« imelo je 16. t. m. veseli dan za družabnike. Zato se je pa tudi zbralo precej zavednih mož, v velikem številu posestnikov iz domače fare, kakor tudi posebno iz Novocerkovske. In kako tudi nebi, saj se dela za njihovo korist, za njih omiko! Gosp. deželni in okrajni živinozdravnik M. Jelovšek govoril je o živinoreji, katera je prvo premoženje za kmeta, da bi le vedel ž njim vedno prav ravnati. Zato je treba pouka. In tega so željni vsi, kar je kazala pazljivost, s katero so gosp. govornika poslušali. Le ena želja je bila, da bi zopet kmalu gospod prišel in še nam kaj o živinoreji povedal. Hvala Vam za trud in pouk in bodi še drugikrat prošeni! Hvala tudi vsem častitim gostom iz Konjic, Žavca, Šmartna, Št. Jurija. Da se je o narodnosti naši tudi govorilo in navduševalo, umeje se

samo ob sebi. Ker pa ne moremo se vedno shajati, dobro bi bilo, da se vresničijo kmalu besede predsednikove v časnikih, kakor je rekel. Zakaj časnike treba, da bere, se ve, da dobre, zdaj tudi kmet in rokodelca. Ali šteti za-nje je težko, že samo eden velja n. pr. »Slov. Gosp.« 2 gld. 50 kr. Pa društvo »Edinost« bo skrbelo, ako slušajo udje predsednika, da bo vsak ud nekoliko krajcarjev na leto bral poštene časnike in knjige, če le tako storé, kakor jim je rekel na shodu. Zato zberite se! — Omeniti mi je brzjava, ki nam je prišel iz Šoštanjja od tamošnje čast. duhovščine: Vse za vero, dom, cesarja! Bliza, ne že je čas, da zmirom bolj in povsod povdarjamo to načelo in kdor ga ne sprejema in se ne družu pod tem praporom v ubran vere in narodnosti, zoper vero je in narod slovenski in mu bo ime zdaj nemčur ali Nemec, Lah ali pa tudi — krščen Slovenec. Z vednim kramljanjem o »ljubezni« ne bomo ničesar dosegli. Prvo je glava, če ta boleha tujega duha, če tu ni čisto in jasno, recimo, katoliško, slovensko, potem ne veljajo Levstikove besede: »Sodnik naj bo srce« — piškavega oreha.

Izpred Vojnika. (V naši soseski) stoji sedaj lepo poslopje, hiralnica že drugo leto. Sezidano je za slovenski spodnji Štajar, ker deželni odbor štajarski neki enako skrbi za Slovence in Nemce, kakor se je pri otvoritvi blagovolil izreči Borlski gospod, deželni glavar grof Wurmbrand. Toda lepih besed smo že sili, djanj se pa lačni. Zakaj? Ker se ne dela tako, kakor govori. S hiralnico naj se mu tudi širi nemškutarstvo, in naj se ponemčuje? To gotovo ni namen štajarskega deželnega odbora, pa vendar pred hiralnico, če se peljaš po veliki cesti, je le nemški napis na črni »tabli«, ki Nemcem pové, kedaj smejo obiskati bolnike, Slovenec pa se pojdi poprej učiti — nemški! Je-li to pravica, ravnopravnost? Ali to vé deželni odbor? Ali je v svoji gorečnosti za nemštvo le to delo ondašnjega oskrbnika? Le-ta ti je pravi strijec, kakor izvemo iz »Tagespošte«. Mi pustimo vse, kakor on dela v Vojniku, za danes, ali tudi to pride na dan, povemo torej samo, kaj je govoril rečeni možicelj v Brežicah, da spoznajo vsi tega strijca. Da se razumemo! Napravili so namreč Celjski Nemci in nemškutarji izlet v Brežice, da malo potolažijo svoje brate Nemce in nemčurje. In zdaj si je že mislil g. oskrbnik Kick, tega strijca je to pravo ime, da brez njega »romanje« ne bo popolno. Hajdi tudi za njimi! In kakor je bojda navada, da so dobri lovci dobri govorniki in se vé, da tudi politiki, bodi na ves jezik rečeno, začne tudi g. Kick, slišavši druge govoriti, tako spešno z usti gibati, kakor bi za tri dni vkupe molil. In kaj je rekel? »Gospod Jožef Kick vzdigne kupico na to, da bi Nemci v Brežicah in na celem spodnjem Štajarskem ravno tako zmagali, kakor se je posrečilo Nemcem v Vojniku.« Tako piše »Tagespošt« od 24. oktobra. Kdo se je kedaj slisal, da so v Vojniku Nemci, iznimši malo številice, ki so pa mirni, kar je le njim v čast! Nemčurjev — teh je pa oddati, če bi se kje kakšen kupec za-nje našel, da bi kupil to »Judeževo blago«. Nemce, večinoma ženske, lahko prešteješ na prste in še ti ni treba obeh rok. Vsi drugi, ki se za Nemce štejejo in zdaj v Vojniku zvonec nosijo, so pač vsi prav zarjaveli, kosmati nemčurji, izdajaveji slovenskega naroda in pijavke v našem ljudstvu. In sučimo stvar, kakor nam je drago, tajiti vendar-le ne moremo, da tisti, ki so res v Vojniškem trgu rojeni in vzgojeni, so mirni, iznimši kakega »spufanca«, ž njimi bi nikdar ne prišlo do prepira, da se niso od drugod semkaj privlekli prevrželjivci. To je resnica, katera stoji in je nikdo ne izpodmakne, ako si nosi ne odgrizne. Se ve, da zdaj, kakor so bile zadnje volitve, se lahko prepriča slednji, da je Vojnik res postal za Celje zelnik, ki rodi najboljše in največje nemčurske glave. Našteval